

Náterové hmoty

Náterové hmoty sú materiály, ktoré sa v tekutom stave nanášajú na predmet, za účelom vytvorenia súvislej vrstvy náteru – filmu, ktorý má ochrannú a estetickú funkciu.

Náterové hmoty sa skladajú z týchto zložiek (nemusia obsahovať všetky):

1. *filmotvorné* – po vytvrdnutí náterovej hmoty tvoria samotný náterový film, v ktorom môžu byť obsiahnuté farbiace alebo ostatné zložky,
2. *rozpúšťacie* – kvapaliny, ktoré rozpúšťajú filmotvorné zložky. Náterovým hmotám dávajú konzistenciu, ktorá umožňuje nanášanie a vytváranie súvislého filmu na predmete,
3. *farbiace* – farbivá, pigmenty plnivá a substráty. K filmotvorným a rozpúšťacím zložkám sa pridávajú preto, aby sme dosiahli požadovaný farebný tón náterovej hmoty,
4. *ostatné* – tvrdidlá, katalyzátory, urychľovače, ktoré umožňujú vytvrdzovanie niektorých druhov náterových hmôt a tiež pomocné látky upravujúce niektoré vlastnosti náterovej hmoty.

Náterové hmoty triedime:

1. *Podľa schopnosti zakryť podklad:*
 - transparentné (laky, politúry, fermeže),
 - krycie (farby, glazúry, tmely).
2. *Podľa funkčného určenia:*
 - napúšťacie,
 - podkladové,
 - základné,
 - vyrovnávacie,
 - vrchné,
 - špeciálne.
3. *Podľa spôsobu vytvrdzovania:*
 - vytvrdzujúce fyzikálne (odparením rozpúšťadiel),
 - vytvrdzujúce chemicky (reakciou s tvrdidlom),
 - vytvrdzujúce fyzikálne aj chemicky.
4. *Podľa prostredia do ktorého sú určené:*
 - vnútorné,
 - vonkajšie,
 - do vlhka a vody,
 - odolné proti chemikáliám,

• špeciálne
5. Podľa použitia:

- *lak* – roztok filmotvorných látok v organických rozpúšťadlách alebo vo vode. Je buď bezfarebný alebo zafarbený transparentne,
- *fermež* – je druh transparentného laku, v ktorom hlavnou filmovou zložkou sú oleje,
- *politúra* – je lak s nízkou konzistenciou a vysokým zastúpením rýchlo prchavých látok,
- *farba* – náterová hmota obsahujúca pigmenty a plnivá, ktorá sa používajú na zakrytie podkladu,
- *glazúra* – náterová hmota ktorá obsahuje pigmenty a má nízky obsah filmotvorných látok,
- *tmel* – náterová hmota s veľkým obsahom plnív a pigmentov. Používa sa na vyplňovanie trhlín a nerovnosti povrchu materiálu.
- *plnič pórov* – má podobné zloženie a konzistenciu ako tmel, musí sa však dať zotrieť s nanesenou plochy.

6. Podľa filmotvornej zložky:

- *asfaltové* - základnou filmotvornou zložkou je asfalt, sú čiernej farby, na úpravu dreva sa používajú málo. Vyrábajú sa ako schnúce na vzduchu alebo vypaľovacie,
- *polyesterové* – používajú sa na plochy u ktorých sa požaduje vysoký lesk. Náterový film je tvrdý, odolný proti vode. Vyrábajú sa ako dvojzložkové alebo trojzložkové. Použitie: hudobné nástroje, športové potreby,
- *celulózoové* – vyrábajú sa v širokom sortimente, rýchlo schnú, ľahko sa s nimi pracuje, vyrábajú sa v prevedení lesklom a matnom, nie sú odolné proti vode,
- *chlórkaučukové* – používajú sa na povrchovú úpravu výrobkov prichádzajúcich do styku s chemikáliami. Ich najdôležitejšou vlastnosťou je teda odolnosť proti chemikáliam,
- *silikónové* – vyrábajú sa prevažne ako pigmentové. Používajú sa na povrchovú úpravu výrobkov, ktoré sú vystavené vyšším teplotám. Používajú sa málo,
- *liehové* – rýchlo vytvrdzujú fyzikálnym spôsobom, vytvárajú tvrdý, lesklý, zdravotne neškodný avšak krehký film. Nanášajú sa na striekaním, máčaním, štetcom,
- *olejové* – kvalitné náterové hmoty. Náterový film ma dobrú priľnavosť, je lesklý odolný proti oderu, poveternostným vplyvom, avšak pomaly vytvrdzuje.

- *syntetické* – vytvrdzujú rýchlejšie ako olejové, pričom ich vlastnosti sú takmer rovnaké,
- *epoxidové* – vyrábajú sa ako dvojzložkové. Sú odolné proti vode, chemikáliám, oderu, teplote. Používajú sa hlavne povrchová úprava parkiet.
- *polyuretánové* – náterový film ma dobrú priľnavosť, pružnosť, tvrdosť, odolnosť proti vode. Nanášajú sa najmä striekaním. Používajú sa na úpravu nábytku, drevených podláh a schodov,
- *vodou riediteľné* - neobsahujú organické rozpúšťadlá, sú nehorľavé, zdravotne neškodné. Vyrábajú v prevedení lesklom, polomatnom a matnom. Používajú sa na povrchovú úpravu nábytku, okien, dverí, drevených podláh a schodov.